

	- незалежність і можливість протистояти зовнішнім загрозам; - соціальна стабільність та наявність умов розв'язання соціальних конфліктів.	
--	--	--

Отже, управління економічною безпекою є важливим напрямом менеджменту, який доречно розглядати як на рівні держави, так і на рівні корпоративних структур, а також на регіональному рівні.

Поряд із визначеними показниками доцільним є запровадження такого індикатора економічної безпеки, як потенціал компенсацій і запобігання збиткам. Експертні прогнози дають змогу оцінити і своєчасно сформувати ресурси суспільства, орієнтовані на відновлення і отримання стабільності та стійкості соціально-економічного розвитку, а також на попередження наслідків дестабілізації. Цей підхід є особливо актуальним для економічної безпеки.

Україна – це країна з перехідною економікою. І їй спочатку потрібно провести економічні реформи, розвивати приватний сектор і забезпечити стабільність податкових надходжень до бюджету, а вже потім збільшувати частку державних видатків у ВВП. Масштаб реформ, які сьогодні впроваджуються в Україні, є досить широким, починаючи з беспрецедентної фінансової та банкової реформи і закінчуючи децентралізацією, яка дозволяє передати більше повноважень та фінансових ресурсів місцевим громадам.

Озираючись на досягнення України, на виконання плану дій на 2015-2018 роки, констатуємо, що досягнутий прогрес – це спільний результат України та Ради Європи, стимул для подальшого просування реформ.

1. Про удосконалення методології інтегрального оцінювання рівня економічної безпеки України. Відділ макроекономічного прогнозування та досліджень тіньової економіки. Аналітична записка. URL: www.niss.gov.ua.

2. Про затвердження Методичних рекомендацій щодо розрахунку рівня економічної безпеки України № 1277 від 29.10.2013. URL: http://search.ligazakon.ua/1_doc2.nsf/link1/ME131588.html.

3. Україна значно просунулася у питанні реалізації програми внутрішніх перетворень. URL: <https://www.president.gov.ua/news/vistup-prezidenta-ukrayini-na-plenarnomu-zasidanni-parlament>.

4. Паливода А. Держава в економіці: як має виглядати повернення? // Дзеркало тижня. 14 грудня. Вип. № 48. URL: <https://dt.ua/macrolevel/derzhava-v-ekonomici-yak-maye-viglyadati-povernennya-297031.html>.

5. Мазур О. Невтішні підсумки антикорупційної реформи. URL: <https://ukranews.com/publication/2584-neuteshytelnye-promezhutochnye-ytogy-antykorrupcyonnoy-reformy> (17 грудня 2018 р.).

Косяченко Ксенія Едуардівна
старший викладач кафедри
цивільно-правових дисциплін
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ,
кандидат юридичних наук

ЕКОНОМІЧНА БЕЗПЕКА ЯК ЧАСТИНА СИСТЕМИ НАЦІОНАЛЬНОЇ БЕЗПЕКИ УКРАЇНИ

Економічна безпека – це стан захищеності життєво важливих інтересів особи, суспільства й держави від зовнішніх і внутрішніх загроз [1, с. 257]. Життєво важливими інтересами вважається сукупність потреб, задоволення яких забезпечує існування та можливість прогресивного розвитку особи, суспільства і держави.

За своєю природою економічна безпека держави є комплексною системою, що охоплює всі галузі господарства і всі аспекти життя держави та її населення. Природно, що економічна безпека держави повинна враховувати економічні інтереси кожного її громадянина та груп населення, поєднувати їх із загальнодержавними інтересами. При цьому пріоритет надається тому рівню безпеки, який у певний час є найважливішим.

У Стратегії національної безпеки України від 12 лютого 2007 року (№ 105/2007) зазначено, що стратегічною метою політики національної безпеки України є забезпечення державного суверенітету та територіальної цілісності, національної єдності на основі демократичного поступу суспільства та держави, додержання прав і свобод людини та громадянина, створення умов для динамічного зростання економіки, забезпечення європейських

соціальних стандартів і добробуту населення [2].

Економічну безпеку традиційно визначають як найважливішу якісну характеристику економічної системи держави, яка означає її здатність підтримувати нормальні умови життєдіяльності населення, стійке забезпечення ресурсами для розвитку галузей господарства та послідовну реалізацію національних інтересів. Крім того, економічна безпека, як система інструментів і механізмів інституційної взаємодії, має здатність запобігати загрозам або мінімізувати їх вплив на економіку в цілому та на її частини – галузі, регіони, підприємства [3, с. 240].

Однією з найбільших проблем забезпечення економічної безпеки в Україні є наявність регіональних аспектів і проявів. Фактично регіони, території, адміністративно-територіальні утворення не є об'єктами національної безпеки, а отже, й не регулюються суб'єктами забезпечення економічної безпеки. Традиційна економічна регіоналізація розвитку в період економічного спаду 2007–2010 рр. перетворилася на пряму «економічну небезпеку» для майбутнього окремих територій України. У Стратегії національної безпеки поглиблення регіональної диференціації визнано фактором, що спричиняє загрози в сенсі економічної безпеки. Тому виникла необхідність, поряд із питаннями стратегічного планування розвитку регіонів, активно і терміново займатися проблемами регіональної економічної безпеки.

Під економічною безпекою регіону розуміємо насамперед здатність регіональної влади забезпечити конкурентоспроможність, стабільність, стійкість, поступальність розвитку економіки території, органічно інтегрованої в економіку країни, як відносно самостійної структури [4, с. 638]. В основу економічної безпеки регіону як категорії його життєдіяльності покладено регіональні інтереси (забезпечення та підтримка гідного рівня життя населення, раціональне використання наявного економічного потенціалу, реалізація незалежної соціально-економічної політики регіону, збалансованість із загальнодержавними інтересами та інтегрованість у фінансову систему країни) і необхідність їх захисту від різноманітних внутрішніх (виникають у межах регіону) і зовнішніх (здійснювана економічна політика держави, адміністрацій інших регіонів, іноземних держав) загроз, що повинні узгоджуватися з вимогою дотримання балансу із загальнонаціональними інтересами.

Отже, економічна безпека – це складна багатогранна економічна категорія, що має непросту внутрішню структуру. Аналіз реальних суспільно-економічних процесів у сучасній Україні дає підстави для виокремлення трьох ключових вимог, виконання яких гарантує ефективна система економічної безпеки [5, с. 407]:

- економічна незалежність, що означає насамперед можливість здійснення державного контролю над національними ресурсами, спроможність використовувати національні конкурентні переваги для забезпечення рівноправної участі в міжнародній торгівлі;
- стійкість і стабільність національної економіки, що передбачає міцність і надійність усіх елементів економічної системи, захист усіх форм власності, створення гарантій для ефективної підприємницької діяльності, стримування дестабілізуючих факторів;
- здатність національної економіки до саморозвитку та прогресу, тобто спроможність самостійно реалізовувати та захищати національні економічні інтереси, здійснювати постійну модернізацію виробництва, ефективну інвестиційну та інноваційну політику, розвивати інтелектуальний і трудовий потенціал країни.

Отже, сутність економічної безпеки можна визначити як такий стан економіки та інститутів влади, за якого забезпечуються гарантований захист національних інтересів, незалежність обраного економічного курсу, соціальна спрямованість економічних реформ, достатній оборонний потенціал навіть за несприятливих умов розвитку внутрішніх і зовнішніх процесів.

1. Захаров О.І., Пригунов П.Я. Організація та управління економічною безпекою суб'єктів господарської діяльності: навч. посібник. Київ: КНТ, 2011. 257 с.

2. Про Стратегію національної безпеки України: Указ Президента України від 12.02.2007 р. № 105/2007. URL: www.rada.gov.ua.

3. Моделювання економічної безпеки : держава, регіон, підприємство / В.М. Геєць, Т.С. Клебанова, О.І. Черняк та ін.; за ред. В.М. Гейця. Харків: ВД «ІНЖЕК», 2006. 240 с.

4. Ковальчук Т.Т. Економічна безпека і політика : із досвіду професійного аналітика: збірник. Київ: Знання, 2004. 638 с.

5. Новікова О.Ф., Покотиленко Р.В. Економічна безпека: концептуальне визначення та механізм забезпечення: монографія. Донецьк: Ін-т економіки промисловості НАН України, 2006. 407 с.